

Список літератури

1. Грибівництво: практикум / Одеський державний аграрний університет. URL: [<https://surl.li/philds>)]
2. Influence of *Armillaria mellea* on Vegetable Crops (2021). Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca. URL: <https://www.notulaebotanicae.ro/index.php/nbha/article/view/13358/9791>
3. Jeong, Y., Lee, S. H., Lee, J., Kim, M. S., Lee, Y. G., Hwang, J. T., Choi, S. Y., Yoon, H. G., Lim, T. G., Lee, S. H., & Choi, H. K. (2021). Influence of Bioactive Compounds from *Armillaria* Species. National Center for Biotechnology Information. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8070987/>
4. Aksoy, A., Hale, W. H., & Dixon, J. M. (2016). The Role of *Armillaria mellea* in Agriculture. Sciendo. URL: <https://intapi.sciendo.com/pdf/10.1515/fv-2016-0036>

УДК 633.8-0.2526:005.332.8

**УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКА ОДНОРІЧНОГО В
УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ**

**Шлянта Т. Б., Гуменюк Г. Б., Чень І. Б., Волошин О. С.,
Мацюк О. Б.**

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: tshlianta@gmail.com

Соняшник однорічний (*Helianthus annuus* L.) провідна олійна культура світу і одна з головних для агропромислового сектору країни. Україна володіє одними з найродючіших земель у світі, зокрема чорноземами, що становлять приблизно третину глобальних запасів, адже являється одним із світових експортерів — 50% [4]. Ці природні умови сприяють розвитку сільського господарства, де основними культурами є пшениця, кукурудза та соняшник. Вирощування цих культур орієнтоване переважно на

експорт, що забезпечує значну частину валютних надходжень країни. Соняшник, як стратегічна культура, зазнав значного впливу через бойові дії: мінування полів, руйнування виробництв, блокада портів, окупація територій, зниження логістичних ланок, обстріли. В умовах зростаючого попиту на ринку олійно-жирової продукції та військових дій на території держави є необхідністю впровадження високоурожайних гібридів, які зможуть забезпечувати потреби країни. Також причинами послугували такі внутрішні фактори: моральна й фізична зношеність інфраструктури, більшість олійних заводів належать міжнародним компаніям. Внутрішня реалізація холдингом продукції з мінімальною торговельною надбавкою і спричиняє менший прибуток для українського фермера [5]. Попри вказані виклики для аграрного сектору, зменшення посівних площ і труднощі сьогодення, фермери намагаються досягнути значних показників урожайності та адаптуватися до нових умов.

За даними Мінагрополітики врожай соняшнику у 2023 році становив 11,97 млн.т. зерна при середній урожайності 2,39 т/га., завдяки сприятливим погоднім умовам [2]. Організація USDA (Міністерство сільського господарства США) зробила попередній прогроз на сезон 2023/2024 року: врожай зростає до позначки 14,5 млн.т., но цього не відбулося. У 2024 році аграрії отримали 10,2 млн.т. соняшнику при середній урожайності 2,1 т/га [3]. Головна причина найнижчого показника десятиліття є посушливі погодні умови, які негативно впливали на розвиток культури. Втрата територій через військові дії обмежила доступ до сільськогосподарських угідь, а саме зменшивши посівну площу. Дані показники тільки підкреслили необхідність впровадження нових агротехнологій, стійких гібридів до погодніх кліматичних умов, нових стратегій й сучасних агротехнологій.

Таким чином, для ефективного відновлення та сталого розвитку агросектору України необхідно: по-перше, здійснити реконструкцію деградованих та застарілих виробничих активів і надання виробникам державних ресурсів і сервісів, модернізуючи технологію і співпрацюючи на європейському рівні; по-друге, відбудувати та диверсифікувати інфраструктуру експорту з погляду членства у майбутньому ЄС; по-третє, розмінувати і

рекультивувати область забруднених земель; по-четверте, утворити доступні фінансові інструменти для малих і середніх господарств; по-п'яте, збалансувати підтримку рослинництва і переробкою з доданою вартістю і панівним виробництвом; по-шосте, зміцнити регіональні системи управління і контролю, що сприятимуть координації всіх передбачених заходів [1].

Список літератури

1. Агросектор України: вплив війни та перспективи відновлення. DLF Attorneys-at-law. URL: <https://dlf.ua/ua/agrosector-ukrayini-vpliv-vijni-ta-perspektivi-vidnovlennya/> (дата звернення: 08.05.2025).
2. Жнива добивають до завершення: зібрано 763 млн тонн зернових та олійних. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/news/zhnyva-dobihaiut-do-zavershennia-zibrano-763-mln-tonn-zernovykh-i-oliinykh> (дата звернення: 08.05.2025).
3. Жнива 2023 в Україні: намолочено 787 млн тонн нового врожаю. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/news/zhniva-2023-v-ukrayini-namolocheno-787-mln-tonn-novogo-vrozhayu> (дата звернення: 08.05.2025).
4. Війна росії проти України загрожує світовому ринку соняшникової олії - UkraineInvest. UkraineInvest. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/29-04-22-2> (дата звернення: 05.05.2025).
5. Бойко О. С., Гейко Л. М. Сучасний стан підприємств олійно-жирової промисловості України. Економічний простір. 2020. № 157. С. 32–37 (дата звернення: 08.05.2025).